

Dr. İbrahim OLGUN

**TÜRK VERGİ HUKUKUNDA
TAHSİL**

onikilevha
KURUMSAL YATIRIM VE DANIŞMANLIK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX
TABLO LİSTESİ.....	XXIII
ŞEKİL LİSTESİ.....	XXV
GİRİŞ.....	1
1. KAMU ALACAKLARININ TAHSİLİ İLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR VE KAVRAMLAR.....	5
1.1. Genel Olarak	5
1.2. Kamu Alacağı, Vergi Alacağı, Tahsil Kavramları ve Kapsamı.....	10
1.2.1. Kamu Alacağı Kavramı ve Kapsamı	11
1.2.1.1. Asli Kamu Alacakları.....	17
1.2.1.1.1. Vergi, Resim ve Harçlar	17
1.2.1.1.2. Ceza Soruşturma ve Takiplerine Ait Yargılama Giderleri.....	18
1.2.1.1.3. Vergi Cezaları	18
1.2.1.1.4. Para Cezaları	19
1.2.1.2. Fer'i Kamu Alacakları	19
1.2.1.2.1. Gecikme Faizi.....	19
1.2.1.2.2. Tecil Faizi	20
1.2.1.2.3. Gecikme Zammı.....	20
1.2.1.2.4. Pişmanlık Zammı.....	20

1.2.1.2.5. İzahat Zammı	21
1.2.1.3. Kamu Hizmeti Uygulanmasından Doğan Kamu Alacakları	22
1.2.1.4. Takip Masraflarından Doğan Alacaklar.....	29
1.2.1.5. Özel Kanunlarında Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a Göre Tahsili Öngörülen Alacaklar.....	30
1.2.2. Vergi Alacağı Kavramı ve Kapsamı	33
1.2.3. Kamu Alacakları ile Özel Hukuktan Kaynaklanan Alacakların Karşılaştırılması.....	35
1.2.4. Kamu Alacaklarının Tahsilinde Görev ve Yetki	36
1.2.5. Kamu Alacaklarının Tahsilinde Sürelerin Hesaplanması ve Tebligat	38
1.2.6. Tahsil Kavramı, Vergi Tahsilatı Kavramı ve Kapsamı ile Vergi Tahsilatı Kavramının Hukuki Niteliği	39
1.2.6.1. Tahsil Kavramı	39
1.2.6.2. Vergi Tahsilatı Kavramı ve Kapsamı.....	40
1.2.6.3. Vergi Tahsilatının Hukuki Niteliği	42
1.2.7. Vergi Tahsilatında Uyulması Gereken Temel İlkeler.....	45
1.2.7.1. Mükelleflerin Menfaatlerinin Korunması ve Kolaylık Sağlanması İlkesi.....	47
1.2.7.2. Hapis Cezası Uygulanmaması İlkesi.....	48
1.2.7.3. Borcun Para Olarak Ödenmesi İlkesi.....	50
1.2.7.4. Vergi Alacağının Kesinleşmesi İlkesi	51
1.2.7.5. Tahsilatta İktisadilik İlkesi	53
1.2.7.6. Vergi Alacağının Güvence Altına Alınması İlkesi.....	54
1.3. Vergi Tahsil ve Ödeme Yöntemleri	55
1.3.1. Geçmişte Uygulanan Vergi Tahsil ve Ödeme Yöntemleri. 56	
1.3.1.1. İltizam Yöntemi	56
1.3.1.2. İhale Yöntemi.....	58
1.3.1.3. Halk Temsilcileri Eliyle Tahsil Yöntemi.....	59
1.3.1.4. İktâ Yöntemi.....	60

1.3.2. Günümüzde Uygulanan Tahsil ve Ödeme Yöntemleri.....	63
1.3.2.1. Emanet Yöntemi.....	63
1.3.2.2. Verginin Yükümlü Tarafından Ödenmesi Yöntemi..	65
1.3.2.3. Kaynakta Kesme Yöntemi	65
1.3.2.4. Peşin Ödeme Yöntemi	69
1.3.2.5. Pul ya da Bandrol Yapıştırmak veya Kıymetli Kâğıt Kullanmak Yolu ile Tahsil Yöntemi	74
1.3.2.6. Verginin Mahsup veya Takas Yoluyla Ödenmesi Yöntemi.....	75
1.3.2.7. Elektronik Tahsil Yöntemi.....	79
2. VERGİ ALACAĞININ OLAĞAN YOLLARDAN TAHSİLİ.....	83
2.1. Genel Olarak	83
2.2. Ödeme, Vergileri Ödeme Yeri, Zamanı ve Şekilleri.....	83
2.2.1. Ödeme.....	84
2.2.2. Vergileri Ödeme Yeri.....	85
2.2.3. Vergileri Ödeme Şekilleri.....	87
2.2.3.1. Normal Ödeme Şekli	88
2.2.3.2. Özel Ödeme Şekilleri	91
2.2.3.2.1. Çizgili Çek Kullanılması Yoluyla Ödeme.....	93
2.2.3.2.2. Bankaların Aracı Kılınması Yoluyla Ödeme ...	98
2.2.3.2.3. Postanelerin Aracı Kılınması Yoluyla Ödeme	100
2.2.3.2.4. Banka Kartı, Kredi Kartı ve Benzeri Kartlar Kullanılması Yoluyla Ödeme	102
2.2.4. Vergileri Ödeme Zamanları.....	105
2.2.4.1. Normal Ödeme Zamanları.....	106
2.2.4.2. Özel Ödeme Zamanları	107
2.2.4.2.1. İkmalen, Re'sen veya İdarece Tarh Edilen Vergilerde Ödeme Zamanı	108
2.2.4.2.2. Ülkeyi Terk ve Ölüm Durumunda Ödeme Zamanı	109
2.2.4.2.3. Vergi Mahkemelerinde Dava Açılması Halinde Ödeme Zamanı	110

2.2.4.2.4. Uzlaşma Konusu Yapılan Vergi ve Cezalarda Ödeme Zamanı	111
2.2.4.2.5. Özel Ödeme Zamanlarında Gecikme Faizi Uygulaması	111
2.2.4.2.5.1. İkmalen, Re'sen veya İdarece Yapılan Vergi Tarhında Gecikme Faizi	111
2.2.4.2.5.2. Düzeltme İşlemi Sonucu Yapılan Vergi İadelerinde Faiz Uygulaması	113
2.2.4.2.5.3. İhtirazi Kayıtlı Beyana Dayanan Vergi Tarhında Gecikme Faizi	116
2.2.4.2.5.4. Kanun Yolundan Vazgeçme Müessesesine Başvurulması Halinde Gecikme Faizi.....	118
2.2.5. Ödemenin Mahsup Edileceği Alacaklar	119
2.2.5.1. Rızaen Yapılan Ödemelerin Mahsubu.....	120
2.2.5.2. Cebren Tahsil Edilen Ödemelerin Mahsubu.....	123
2.2.5.2.1. Ödeme Emri Tebliği veya Teminatlı Alacaklar İçin Yapılan Bildirim Üzerine Yapılan Ödemelerin Mahsubu	124
2.2.5.2.2. Haciz ve Satış İşlemleri Sırasında Yapılan Ödeme ve Tahsilatların Mahsubu	124
2.3. Ödemenin Gecikmesi Halinde Uygulanan Gecikme Zammı .	125
2.3.1. Gecikme Zammının Hukuki Niteliği	127
2.3.2. Gecikme Zammı ve Gecikme Faizinin Karşılaştırılması	131
2.3.3. Gecikme Zammının Oranı	134
2.3.4. Gecikme Zammının Asgari Tutarı	138
2.3.5. Gecikme Zammının Hesaplanması	139
2.3.6. Gecikme Zammının Uygulanma Süresi	144
2.3.6.1. Gecikme Zammının Uygulanma Süresini Durduran Haller	145
2.3.6.2. Gecikme Zammının Uygulanma Süresini Sona Erdiren Haller.....	148
2.3.6.2.1. Kamu Alacağı ile Gecikme Zammının Ödenmesi ve Tahsili	148
2.3.6.2.2. Kamu Alacağının Tecil Edilmesi	149

2.3.6.2.3. İflasın Açılması	151
2.3.6.2.4. Aciz Halinin Tespit Edilmesi.....	152
2.3.7. Köylerde Gecikme Zammı Uygulaması	153
2.4. Ödemede Vergi Borçlusuna Sağlanan Kolaylılar.....	157
2.4.1. Tecil	157
2.4.1.1. Tecilin Hukuki Niteliği	160
2.4.1.2. Tecilin Şartları.....	161
2.4.1.2.1. Yazılı Talepte Bulunulması.....	161
2.4.1.2.2. Borçlunun Çok Zor Duruma Düşme Olasılığının Bulunması	163
2.4.1.2.3. Teminat Gösterilmesi Şartı.....	166
2.4.1.2.4. İyi Niyet İlkesi	169
2.4.1.2.5. Tecil Faizinin Uygulanması.....	172
2.4.1.3. Tecile Konu Olan ve Olmayan Kamu Alacakları	176
2.4.1.4. Tecile Yetkili Makam	183
2.4.1.5. Tecilin Sonuçları	185
2.4.1.5.1. Alacaklı Kamu İdaresinin İradesine Bağlı Olan Sonuçlar	187
2.4.1.5.1.1. Tecil Talebinin Kabul Edilmesi.....	187
2.4.1.5.1.2. Tecil Talebinin Reddedilmesi veya Süreli Reddi	189
2.4.1.5.2. Kamu Borçlusunun İradesine Bağlı Sonuçlar	193
2.4.1.6. Vergiye Uyumlu Mükelleflerin Borçlarının Tecili .	196
2.4.1.6.1. Tecilin Şartları.....	197
2.4.1.6.2. Tecil Edilemeyecek Alacaklar	199
2.4.1.6.3. Borçlunun Çok Zor Durum Hali, Tecil ve Taksitlendirme Süreleri ile Tecil Faizi Oranlarının Tespiti.....	200
2.4.1.6.3.1. Çok Zor Durum Derecesinin Tespiti	202
2.4.1.6.3.2. Tecil Süreleri ve Faiz Oranları	202
2.4.1.6.4. Tecil ve Taksitlendirme yetkisi	203
2.4.1.6.5. Tecil ve Taksitlendirme Yetkisinin Süre Olarak Belirlenmesi	205
2.4.1.6.6. Teminat Tutarının Belirlenmesi	206

2.4.1.6.7. Tecil Edilecek Alacaklara Gecikme Zammı Yerine Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Uygulanması	207
2.4.1.6.8. Tecil Süresinin Uzatılması	209
2.4.1.6.9. Tecilin Geçerli Sayılması	209
2.4.1.6.10. Tecil Şartlarına Uyulmaması.....	210
2.4.1.6.11. Vadesi Geçmiş Borç Durumunu Gösterir Yazı Talepleri	210
2.4.2. Tehir.....	211
2.4.2.1. Yürütmenin Durdurulması	211
2.4.2.2. Aciz Halinde Tahsilatın Geriye Bırakılması.....	214
2.4.2.3. Ölüm Halinde Takibatın Geriye Bırakılması.....	215
2.4.3. Terkin.....	219
2.4.3.1. Terkinin Tanımı ve Hukuki Niteliği.....	219
2.4.3.2. Doğal Afetler Nedeniyle Kamu Alacaklarının Terkini.....	221
2.4.3.3. Tahsil İmkânsızlığı Sebebiyle Kamu Alacaklarının Terkini	226
2.4.3.4. Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Geçici Madde 8' de Sınırları Çizilen Borçlarının Terkini	228
2.4.4. Tahsil Zamanaşımı	229
2.4.4.1. Tahsil Zamanaşımının Kamu Alacaklarının Tahsiline Etkisi	230
2.4.4.2. Tahsil Zamanaşımını Durduran ve Kesen Sebepler.....	232
2.4.4.2.1. Tahsil Zamanaşımını Kesen Sebepler	233
2.4.4.2.2. Tahsil Zamanaşımını Durduran Sebepler.....	235
2.5. Yargılamanın Vergilerin Tahsil Sürecine Etkisi.....	236
2.5.1. Vergi Mahkemelerinde Dava Açmanın Vergilerin Tahsil Sürecine Etkisi.....	236
2.5.2. Kanun Yolundan Vazgeçmenin Vergilerin Tahsiline Etkisi.....	241

2.5.3. İhtirazi Kayıtle Verilen Beyannameler Üzerine Yapılan İşlemlere Karşı Dava Açılmasının Vergilerin Tahsiline Etkisi	247
2.5.4. Adli Tatilin ve Mali Tatilin Vergilerin Tahsiline Etkisi... 251	
2.5.4.1. Adli Tatilin Vergilerin Tahsiline Etkisi	252
2.5.4.2. Mali Tatilin Vergilerin Tahsiline Etkisi.....	255
3. VERGİ ALACAĞININ CEBREN TAHSİLİ.....	259
3.1. Genel Olarak	259
3.2. Cebren Tahsilatın Vergi Hukukundaki Yeri	260
3.3. Vergi Alacağının Cebren Tahsil Edilebilmesi İçin Gerekli Şartlar.....	261
3.3.1. Vadesi Gelen Vergi Alacağının Ödenmemesi.....	262
3.3.2. Vadesinde Ödenmeyen Vergi Alacağı İçin Ödeme Emri Tebliğ Edilmesi.....	263
3.3.2.1. Ödeme Emrinin Hukuki Niteliği	269
3.3.2.2. Ödeme Emrine Karşı Dava Açılması ve Açılan Davanın Kamu Alacaklarının Tahsiline Etkisi	273
3.3.2.2.1. Ödeme Emrine Karşı Dava Açılmasının Gereççeleri	276
3.3.2.2.1.1. Böyle Bir Borcun Olmadığı İddiası.....	280
3.3.2.2.1.2. Borcun Bir Kısmının Ödendiği İddiası	282
3.3.2.2.1.3. Alacağın Zamanaşımına Uğradığı İddiası	283
3.3.2.2.2. Haksız Çıkma Zammı	284
3.3.2.2.3. Ödeme Emrinin Tebliğine Rağmen Vergi Borcunun Ödenmemesi	286
3.4. Vergi Alacağının Cebren Tahsilinde Mal Bildirimi.....	287
3.4.1. Mal Bildirimi Kavramı, Kapsamı ve Hukuki Niteliği	287
3.4.2. Mal Bildiriminde Bulunma Şekli ve Süresi.....	289
3.4.3. Mal Bildiriminde Bulunulmaması veya Gerçeğe Aykırı Bildirimde Bulunulması Durumları ve Yaptırımları	291
3.4.4. Mal Bildirimi Sonrası Mal Edinme ve Mal Artışlarının Bildirilmesi	296

3.5. Vergi Alacağıının Cebren Tahsilinde Uygulanan Yöntemler	297
3.5.1. Vergi Alacağıının Teminatlı Alacakların Paraya Çevrilmesi Yoluyla Tahsili	298
3.5.1.1. Maddi Teminatın Paraya Çevrilmesi	301
3.5.1.2. Kefilin Takip Edilmesi	306
3.5.2. Vergi Alacağıının Haciz Yoluyla Tahsili	307
3.5.2.1. Haciz Uygulaması Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	309
3.5.2.2. Haczin Hukuki Niteliği ve Haciz Uygulaması.....	310
3.5.2.2.1. Haczin Hukuki Niteliği	310
3.5.2.2.2. Haciz Varakası	312
3.5.2.2.3. Hacedilemeyecek Mallar ve Haklar	319
3.5.2.2.4. Kısmen Hacedilebilecek Gelirler	323
3.5.2.2.5. Yetişmemiş Mahsullerin Haczi	326
3.5.2.2.6. Elektronik Haciz Uygulaması.....	328
3.5.2.2.6.1. Elektronik Haczin Uygulanması Sırasında Ortaya Çıkan Uyuşmazlıklar ve Sorunlar	330
3.5.2.2.7. Menkul Malların Haczi ve Satışı	336
3.5.2.2.7.1. Menkul Malların Haczi.....	336
3.5.2.2.7.1.1. Borçlunun Elindeki Menkul Malların Haczi.....	336
3.5.2.2.7.1.2. Üçüncü Kişilerin Elindeki Menkul Malların, Alacak ve Hakların Haczi.....	339
3.5.2.2.7.2. Hacedilen Menkul Malların Korunması.....	340
3.5.2.2.7.3. Hacedilen Menkul Malların Satışı.....	342
3.5.2.2.7.3.1. Müşterinin Malı Almaktan Vazgeçmesi ve Uygulanacak Yaptırımlar.....	344
3.5.2.2.8. Gayrimenkul Malların Haczi ve Satışı.....	346
3.5.2.2.8.1. Gayrimenkul Malların ve Gemilerin Haczi.....	346
3.5.2.2.8.2. Hacedilen Gayrimenkul Malların Satışı.....	347
3.5.2.2.8.3. Hacedilen Gayrimenkullerin Teferruğu ve Geri Verilmesi.....	349

3.5.2.3. Haciz Uygulamasında Özel Durumlar	351
3.5.2.3.8.1. İstihkak İddiaları	351
3.5.2.3.8.2. Hacze İştirak.....	356
3.5.2.3.8.3. Aciz Hali.....	359
3.5.2.3.8.4. Zamanaşımının Haciz Uygulamasına Etkisi.....	365
3.5.2.3.8.5. Ölüm Olayının Haciz Uygulamasına Etkisi.....	367
3.5.2.4. Haciz Uygulamasının Sonuçları	367
3.5.2.5. Haciz Uygulamasına Karşı Dava Açılması.....	370
3.5.3. Vergi Alacağıın Borçlunun İflasının İstenmesi Yoluyla Tahsili	373
3.5.3.1. İflas Yoluyla Takibin Hukuki Niteliği.....	374
3.5.3.2. İflas Yoluyla Takibin Vergi Alacaklarının Tahsiline Etkisi	378
3.6. Konkordato İlan Edilmesinin Vergi Alacağıın Tahsiline Etkisi.....	385
3.6.1. Genel Olarak Konkordato	385
3.6.2. Konkordato Kavramı	386
3.6.3. Konkordato Süreci.....	391
3.6.4. Konkordatonun Vergi Alacaklarının Tahsiline Etkisi	396
3.6.4.1. Geçici ve Kesin Mühlet Kararının Vergi Alacaklarının Tahsiline Etkisi.....	396
3.6.4.2. Konkordatonun Tasdik Edilmesinin veya Edilmemesinin Vergi Alacaklarının Tahsiline Etkisi....	398
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	401
KAYNAKÇA	419
EKLER.....	473